

MARIANNA PAŃKOWSKA

ur. 1923; Julin

Miejsce i czas wydarzeń	Ryki, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów, Żydzi, życie codzienne, maca

Legenda o zabijaniu dzieci na macę

To był sabat, sobota, szabas. To były takie bułki szabasówki i takie mace białe. Gdzieś kiedyś tu spotkałam krakersy, podobne są jak mace i też są dobre. Biały placek taki mocno nadziurkowany, na czym on upieczony, nie wiem, ale to było dobre. No, ciekawe dla nas, dzieci. Starsi ludzie to zawsze mówili i straszili: „Uważaj, nie idź tam, bo cię złapią na macę”, ale ja wiem czy to ktoś dowiódł tego? Możliwe, że w ich Talmudzie to jest. To są te najgłośniejsze chyba ich wskazówki, przepisy, tak jak w arabskim jest Koran, a nasza Biblia. Nie mam pojęcia, co o tym sądzić, wiem, że to się z czasem na pewno zmienia.

Ja jako dziecko to się bałam tego, ale nie bałam się tych koleżanek [Żydówek], to nie o to chodziło. Tylko straszono, że jak by tam pójść, gdzie oni mieli synagogę, w sobotę... Bo na przykład Polacy im robili w sobotę drzewo, coś tam, bo oni w sobotę nic kompletnie nie [mogli robić]. Pan Jezus powiedział, że jeżeli ci wół wpadnie w sobotę do studni, to go nie wydostaniesz, czy coś w tym sensie: mógłby się świat zawalić i człowiek by nie ruszył palcem w bucie dlatego, że sobota. To nie jest ważne. I być może się z czasem zmieniało, możliwe, że kiedyś tak wierzono i robiono. Myśmy bali się tego. Ale był taki fakt, proces w Brześciu, na temat właśnie tego złapania na macę. Istniała w historii taka rzecz właśnie, że był proces, że udowodniono. Ale jak to mama mówiła, kto miał pieniądze i zależało mu, to Żydzi przekupili, żeby to wszystko zatuszować. Moje odczucie jest, że z czasem te dawne wierzenia i rytuały religijne zmieniły się i odeszły w niepamięć. Bo ci Żydzi, jak czytałam, kabaliści, czyli którzy znali tą Kabałę, te ich główne tajemnice, to oni naprawdę umieli coś zrobić takiego, że zdrowy rozsądek nie mógł dojść. Jak się mówi, czym więcej człowiek wie, to więcej powstaje pytań.

Data i miejsce nagrania	2008-11-05, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"